

Leren met aandacht: reflecteren op de App

De weg van Franciscus in het moderne onderwijs

Facebook, Instagram, WhatsApp.... Iedereen onder de 60 deelt tegenwoordig zijn leven op nieuwe media. Oppervlakkig? Niet als het aan Frans van der Maden ligt, docent op De Kempel. Hij ontwikkelde voor het project Leren met Aandacht een App, die studenten ondersteunt in hun groei naar persoonlijk meesterschap. Vijf levensvragen zetten aan tot reflectie.

Hogeschool de Kempel is op vele manieren bezig met het thema Persoonlijk Meesterschap. Als partner in het Center of Expertise Persoonlijk Meesterschap (CEPM), een initiatief van acht pabo's, maar ook in de eigen opleiding. Een leerkracht geeft niet alleen goed vakonderwijs, maar ondersteunt kinderen ook bij de ontwikkeling van hun persoonlijkheid, hun morele kompas en hun culturele en maatschappelijke oriëntatie. Daarvoor heb je eigenschappen nodig als pedagogische feeling, tact, zorgvuldigheid en waardebewustzijn. In de opleiding van aanstaande leraren komen bewustwording en ontwikkeling daarvan op gang.

Frans van der Maden: "In ons programma geven we op veel momenten impulsen aan identiteitsvorming of Bildung. Denk aan het introductiekamp, de projectdagen, wandelen in de Eifel of Ardennen, vrijwilligerswerk voor NLdoet. Studenten worden dan ergens door geraakt en komen tot diepere inzichten, die ze hun leven lang meenemen. Persoonlijk meesterschap heeft alles te maken met bewustwording en persoonsvorming. Met de App willen we dat meer naar boven halen en zichtbaar maken. De App nodigt uit om verbindingen te maken tussen wat je meemaakt en elementaire levensvragen."

Geestelijk erfgoed

Leren met aandacht is afgeleid van Leven met aandacht, het geestelijk erfgoed van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot. De oprichters van het voormalige Kempenhorst, de grondleggers van De Kempel, willen dit gedachtegoed doorgeven aan volgende generaties. Zij financieren de ontwikkeling van de App die hun concept, verwoord in vijf levensvragen, onder jonge mensen uitdraagt. De zusters zien dat als hun bijdrage aan de maatschappij. Onderwijsadviesbureau Onderwijs Maak je Samen (OMJS) zorgt voor de technische realisatie van de App.

Vijf levensvragen volgens de zusters Franciscanessen

- Durf jij je eigen weg te gaan? Durf je afwijkende keuzes te maken en deze ook kenbaar te maken?
- Zou je met minder kunnen? Waar kun je zonder en wat betekent dat voor jou en voor anderen?
- Durf je te luisteren naar jezelf? Laat je je leiden tot wat je werkelijk motiveert en drijft?
- Heb je respect voor de natuur? Wat kun je zelf bijdragen aan een mooie en gezonde wereld?
- Heb je oog voor de ander? Reageer je op mensen in nood?

"Ik rij graag met jou mee, maar jij bent degene die aan het stuur zit."

“ALLES WAT JE TEGENKOMT, RESONEERT IN LEVENSVRAGEN.”

Frans van der Maden: “Een student die in het eerste jaar start, heeft al keuzes gemaakt qua vooropleiding en vervolgstudie. Hij of zij zit in een leeftijdsfase die enorm verbonden is aan levensvragen als ‘wie ben ik en wie wil ik zijn? Alles wat je tegenkomt, resoneert in levensvragen: op kamers gaan of niet, afscheid nemen van vrienden, uit de kast komen, verliefdheid, de stageklas en alles wat daar gebeurt, de mentor die jou begeleidt. Je ontwikkelt je persoonlijkheid, maar je bent tegelijkertijd ook bezig met wie je als leerkracht wil zijn.”

Kostbare ervaringen

Waarom een App? Frans: “Studenten doen alles met hun telefoon tegenwoordig. Communiceren, de weg zoeken, de wereld verkennen en daarop reageren. Waarom dan niet reflecteren? We hopen dat de App onderlinge communicatie op gang brengt. Ze kunnen op elkaar reageren en reacties liken, zoals op Facebook. Daar is de communicatie ongericht, maar deze App focust op reflectie. De levensvragen zijn de leidraad bij het verzamelen van kostbare ervaringen die je wilt vasthouden en delen. Tegelijkertijd is het ook een vorm van dossiervorming. Foto’s uit de stage, reacties van kinderen, een wijze uitspraak van je mentor. Alles kan erin.”

De CEPM-werkgroep Leren met aandacht deed onderzoek naar bewustwording en groei van de persoonlijke naar professionele identiteit onder studenten. Studenten uit het eerste en tweede leerjaar gaven aan: “Fijn dat jullie als pabo ons bewust laten nadenken over onze groei als mens en leraar.” In het derde en vierde jaar reageerden ze met: “We kunnen

steeds meer onze eigen weg gaan, maar de aandacht voor persoonlijke en professionele groei helpt je je te bepalen of je op de goede route zit.”

De App wordt in het studiejaar 16/17 ingezet tijdens tutorlessen, Godsdienst/Levensbeschouwing, pedagogiek, natuuronderwijs, etc. Frans: “Het is aan ons om met studenten de mogelijkheden te verkennen. Je moet het de tijd geven, dus we gaan hem voor een periode van vier jaar inzetten. Alle studenten krijgen de App om hun ervaringen en indrukken te delen op weg in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Het kan helpen om een leerverslag of het meesterstuk te maken. Na vier jaar kijk je terug op foto’s en uitspraken die je leven markeren.”

